

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

SURİYE ÇÖZÜM ÖNERİSİ

I. GEREKÇE

Kan kaybetmeye devam eden Suriye olası bir parçalanma sürecine girmiştir. BM Genel Sekreteri ve Arap Ligi'nin Özel Temsilcisi Kofi Annan'ın şiddetin yaygınlaşmasını ve durumdan tarafları ve uluslararası toplumu sorumlu tutarak istifa etmesiyle kriz yeni bir evreye girmiştir. BM Güvenlik Konseyi daimi üyelerinin izlenecek yol ve yöntem hakkında hala işlevsel bir görüş birliği sağlayamamaları sorunu derinleştirmektedir. Bunalımın çözümü için etkili ağırlık koyabilecek bir güç olan Türkiye ise bunu yapamamıştır.

Türkiye; Suriye'nin çökmesine, şiddetin sürmesine, halkının daha fazla acı çekmesine ve bunalımın ülke dışına taşmasına izin vermemelidir. Bu nedenle, Türkiye'nin, yeni bir başlangıç yaparak ağırlığını Suriye'de barış, uzlaşma, istikrar ve güvenden yana koyması gerekmektedir.

II. SORUN

Suriye meselesi; halkın demokrasi, özgürlük ve onurlu yaşam beklentilerinin dış güçler tarafından yönlendirilmeye ve ülkenin geleceğinin Suriyelilerce değil, dışarıdan dayatılan hedefler doğrultusunda belirlenmesine çalışılmasından kaynaklanmaktadır. Bugün yaşanan çatışmalı süreç; Suriye'nin parçalanmasına ve diğer bölge ülkelerinin toprak bütünlüklerini de etkileyecek şekilde gelişmesine yol açabilecektir. Bu güçlü bir olasılıktır.

III. ÇÖZÜMÜN HEDEFİ

Çözümün Suriye için getirmesi gereken sonuçları şunlar olmalıdır:

1. Şiddetin sona ermesi,
2. Ülkenin egemenlik, bağımsızlık ve toprak bütünlüğünün korunması,
3. Ülkedeki bütün din, mezhep ve etnik grupların varlık ve haklarının anayasal ve uluslararası hukuk zemininde güvence altına alınması,
4. Demokratik, hukukun üstünlüğüne dayalı, insan haklarına ve özgürlüklere saygılı bir düzenin kurulması.

IV. ÇÖZÜM YÖNTEMİ

1. TBMM Suriye konusunda olağanüstü toplanarak bir deklarasyonla 2. maddede belirtilen uluslararası konferansın düzenlenmesi çağrısında bulunmalıdır.
2. BM Genel Sekreteri'nin himayesinde BM Güvenlik Konseyi'nin Daimi üyeleri, Arap Ligi, AB, İran, Suriye'nin Arap komşuları ve Türkiye'nin katılacağı bir uluslararası konferans düzenlenmelidir.

3. Konferansa Suriye rejimi ve muhalefet temsilcileri de davet edilmeli ve bu temsilcilerin tam yetkili olmaları sağlanmalıdır.
4. Konferans üç bölümden oluşmalıdır:
  - Birinci bölüm** – Açılış: Bu bölümünde katılımcılar görüş ve beklentilerini açıklayacaklardır.
  - İkinci bölüm** – Konferans: Bu bölümde konferansa verilecek 15 günlük bir arada Suriye yönetimi ile muhalefetin BM Genel Sekreteri'nin gözetiminde müzakerelere başlayacakları ve tamamlayacakları bir aşama olacaktır. Diğer bir deyişle, ikinci bölüm, Suriyelilerin kendi kaderlerini kendilerinin belirleyeceği kilit aşamayı oluşturacaktır.
  - Üçüncü** ve son bölümde ise; verilen aradan sonra tekrar toplanacak olan Konferansta, BM Genel Sekreteri tarafından hazırlanacak ve Suriyeliler arasındaki anlaşmayı yansıtan belgeyi BM Güvenlik Konseyi'ne sunulmak üzere onaylanacaktır.
5. Suriyeli tarafların, Konferansın ikinci bölümünde, aşağıdaki noktaları kapsayacak bir anlaşmaya varmaları istenmeli ve buna ilişkin müzakereler BM Genel Sekreteri'nin gözetiminde anlaşmaya varılıncaya kadar sürdürülmelidir.
  - a) Ateş-kes
  - b) Sahadaki fiili duruma ilişkin mutabakat
  - c) Ülkedeki bütün din, mezhep, etnik ve diğer farklı grupların varlık, kimlik, hak ve özgürlüklerinin güven ve teminat altına alınması
  - d) Suça karışmamış tutukluların salıverilmesi
  - e) İnsani yardım akışının sağlanması
  - f) Suriye'den kaçanların geri dönüşlerine ilişkin koşullarının tespiti
  - g) Siyasi geçiş süreci koşullarının ve takviminin belirlenmesi
  - h) Yeni Anayasa, siyasi partiler ve seçim yasalarının hangi yöntemle oluşturulacağı
  - i) BM Güvenlik Konseyi ve uluslararası toplumdan beklenti ve katkılar.
6. Konferans sonuçları bir BM Güvenlik Konseyi kararına dönüştürülerek bağlayıcı hale getirilmelidir.
7. BM Güvenlik Konseyi, varılan mutabakatın uygulanmasını izlemeli ve uygun sayıda BMGK üyesinden oluşan ve BMGK'ya kısa aralıklarla rapor sunacak olan bir Gözleme Komitesi oluşturmalıdır.
8. Varılan mutabakatın uygulanması amacıyla BMGK onayıyla ayrıca bir uluslararası barış gücü oluşturulmalıdır.